

בית מדרש גבוה ללכהנים

ללימוד הלכות עבודה ביהמ"ק שיבנה בב"א

גליון תקופתי מ'בית מדרש גבוה לכהנים' ביתר לחיזוק לימוד הלכות עבודה ביהמ"ק / גליון 21 / חודש אדר

~השב שכינתך לציזן עירך וסדר העבודה לירושלים~

חטאת. ולכן כתב הטור דאחר אמירת פ' חטאת לא יאמר היה"ר דשמא אינו מחוייב חטאת והוי כקורא בתורה בעלמא, ומש"ה אומר עולה מקודם, דאמירת פרשת עולה מכפרת בוודאי, ואמירת פ' חטאת אינו מכפרת בוודאי, אבל אם יודע שנתחייב חטאת יאמר חטאת מקודם ע"כ.

אך הגאון רבי רפאל הכהן מהמבורג זצ"ל תירץ את קושיית המג"א ע"פ דברי הש"ס בפסחים [נ"ט ע"ב] דאמרינן שם דכל כמה דכהנים לא אכלי בשר בעלים לא מתכפרי, דתניא ואכלו אותם אשר כפר בהם [שמות כט], מלמד שהכהנים אוכלין ובעלים מתכפרין ע"ש, הרי דאכילה נמי מעכב כפרה, וזה פשוט דהאמירה אינו נחשב כאילו אכלו הכהנים, דהא אין הכהן שבע באמירתו, דדווקא לגבי חלק גבוה שייך דהגיון לבנו ושיח שפתותינו נחשב לפני הקדוש ברוך הוא כאילו הקרבנו חלב ודם ע"ג המזבת, משום דרחמנא לבא בעי, וכדאמרינן בסוף מנחות מאי דכתיב וזאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם, אבל לגבי חלק הכהנים, לא שייך זה, וא"כ אמירת פרשת חטאת שלנו אינו מכפר כפרה גמורה כמו חטאת בפועל,

איתא במדרש שוחר טוב (מזמור יז): 'כל אותן אלפים שנפלו במלחמה בימי דוד, לא נפלו אלא על שלא תבעו בנין בית המקדש, והלא דברים קל וחומר, ומה אם אלו שלא היה בית המקדש ביניהם, ולא נחרב בימיהם, נעשה להם כך, ונענשו על שלא תבעו אותם, אנו שחרב בימינו, ואין אנו מתאבלים עליו, ולא נבקש עליו רחמים על אחת כמה וכמה, לפיכך התקינו חסידים הראשונים שיהיו מתפללים שלש תפלות בכל יום, והתקינו בו אנא רחום ברחמך הרבים השב שכינתך לציזן וסדר העבודה לירושלים, ותקנו בונה ירושלים ברכה בפני עצמה בתפלה, ובברכת המזון.'

והנה יש לעיין בנוסח אנא רחום וכו' שתיקנו דלכאורה קשה מהו שאנו מתפללין שישוב סדר העבודה ולא על עיקר העבודה, והלא האידנא בעוה"ר אין לנו עבודה כלל, והיה צריך לבקש שתשוב העבודה לירושלים.

ובאמת שעמד ע"כ רבי רפאל הכהן מהמבורג זצ"ל בספרו דעת קדושים ויישב זאת בהקדים קושיית המג"א ע"ד השו"ע (או"ח סי' א' סעיף ה') שכתב וז"ל: טוב לומר פרשת העקידה וכו' ופרשת עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם. וכתב המג"א שם בס"ק ח' וז"ל: נשאלתי למה כתב הטור והרב"י בשו"ע לומר פרשת עולה וחטאת וכו', והלא קי"ל פ"י דזבחים (דף צ' ע"א) דחטאת קודם לעולה, וכ"כ רש"י בפ' תזריע עכ"ל.

וכתב שם המג"א ליישב דמשום דעולה מכפרת בוודאי דאין לך אדם שאינו מחוייב עשה, אבל אמירת פרשת חטאת אינו מכפר אלא אם מחוייב

והלכך תקנו לומר העולות מקודם, דישראל מעלה דהיא כליל.

המשך בעמ' האחרון ←

לתגובות הערות והארות בכל נושאי הגליון וכן לתרומות והנצחות ניתן לפנות לטל' 0504166339 או במייל K0504166339@GMAIL.COM כמו"כ ניתן לתרום בנדירים פלוס עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' ביתר

תקציר מהלכות עבודת ביהמ"ק שנלמדו בבית מדרשנו

ובאבודרהם), וי"א שמברכין בשעת נתינה אקב"ו לתת מחצית השקל (ר"י בר יקר ח"ב עמוד ע"ג, הובא בשקל הקודש).

שיעור המטבע

מחצית השקל זו מצותה שיתן מחצית מטבע של אותו הזמן אפילו היה אותו מטבע גדול משקל הקדש, ולעולם אינו שוקל פחות מחצי השקל שהיה בימי משה רבינו שהוא משקלו מאה וששים שעורה. (ר"מ שם ה"ה).

משמיעין על השקלים

באחד באדר משמיעין על השקלים (פי מכריזין שב"ד שולחין בכל ערי ישראל ומכריזין לפי שצריך להביא בר"ח ניסן מתרומה חדשה כדילפי בגמ' מדכתיב זאת עלת חדש בחדשו דרשי חדש והבא לי קרבן מתרומה חדשה וילפי ג"ש חדשי חדשי מדכתיב ראשון הוא לכם לחדשי השנה דקאי אניסן וכיון דבר"ח ניסן צריך להביא מתרומה חדשה צריך להקדים ולהכריז חדש קודם כדקי"ל שואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום שהרי משה רבנו עמד בפסח ראשון והזהיר על פסח שני ותקנו חכמים לקרות בתורה בשבת שלפני ר"ח אדר פרשת שקלים כדי להזכיר להביא השקלים) כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו, ויהיה עתיד ליתן, בחמשה עשר בו ישבו השולחנים בכל מדינה ומדינה ותובעין בנחת כל מי שיתן להם יקבלו ממנו ומי שלא נתן אין כופין אותו ליתן, בחמשה ועשרים בו ישבו במקדש לגבות, ומכאן ואילך כופין את מי שלא נתן עד שיתן (ומכין אותו עד שתצא נפשו אם אין רוצה ליתן ויורדין לנכסיו וגובין מהן מדין כפיה מיהו אם מת אין נותנין כלל עבורו אבל אם חי ואינו כאן אפשר שגובין מנכסיו ומ"מ אין הקרבן קרב עד שיאמר רוצה אני

דיני נתינת מחצית השקל

מצות עשה ליתן מחצית השקל

מצות עשה מן התורה ליתן כל איש (אך אשה פטורה כדלקמן ה"ז וכן עבדים) מישראל (לאפוקי גויים כדלקמן ה"ז) מחצית השקל בכל שנה ושנה, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב, ושואל מאחרים או מוכר כסות שעל כתיפו ונותן מחצית השקל כסף שנאמר (שמות ל') העשיר לא ירבה והדל לא ימעט וכו', ואינו נותנו בפעמים רבות היום מעט ולמחר מעט (ובדיעבד י"א שיצא יד"ח וי"א שלא יצא עיין בשקל הקודש לגר"ק) אלא נותנו כולו כאחת בפעם אחת. (רמב"ם פ"א משקלים ה"א).

טעם ושורש המצוה

משרשי המצוה, שרצה הקדוש ברוך הוא לטובת כל ישראל ולזכותם שיהיה יד כולם שוה בדבר הקרבנות הקרבים לפניו כל השנה בהתמדה, ובענינים אלו הנזכרים, ושיהיו הכל, אחד עני ואחד עשיר, שוים במצוה אחת לפניו להעלות זכרון כולן על ידי המצוה שהם כלולים בה יחד לטובה לפניו. ועליית הזכרון הכל נאמר מצד המקבל, על הדרך שכתבנו למעלה [מצוה צ"ז]. (ספר החינוך מ' קה).

ברכה על נתינת מחצית השקל

אין מברכין על מצוה זו משום שאין נותן כלום משלו שנא' (דה"א כ"ט) כי ממך הכל ומידך נתנו לך (תשו' הרשב"א סי' י"ח,

באחד באדר משמיעין על השקלים

מחצית השקל שוב אינו פוסק (ויל"ע אם יאמר בתחילה כשנותן דהוי בלא נדר אם מחויב שוב ליתן. עיין שקל הקודש) אלא נותן עליו בכל שנה ושנה עד שיגדיל ויתן על עצמו.

מקום הנחת השקלים

כיצד כונסין השולחנים את השקלים בכל מדינה ומדינה, מניחין לפניהם שתי תיבות שוליי התיבה רחבין מלמטה ופיה צר מלמעלה כמין שופר כדי שישליכו לתוכן ולא יהיה אפשר ליקח מהן בנחת, ולמה עושין שתי תיבות, אחת שמשליכין בה שקלים של שנה זו, והשנייה מניחין בה שקלי שנה שעברה, שגובין ממי שלא שקל בשנה שעברה. (רמב"ם שם פ"ב ה"א)

*****

וכופין אותו שיאמר רוצה אני. מנ"ח מ' קה), וכל מי שלא יתן ממשכנין אותו ולוקחין עבוטו בעל כרחו ואפילו בסותו. (ר"מ שם ה"ט).

מי חייב ליתן מחצית השקל

הכל חייבין ליתן מחצית השקל כהנים (ולא אמרי' כיון שיתנו יש להם חלק בקרבנות צבור וא"כ איך אוכלין לחם הפנים והעומר ושתי הלחם הכתיב כל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל דיש חילוק בין מנחת יחיד למנחת צבור דמנחת צבור כיון שיש לכל ישראל חלק בה אף על גב שיש גם לכהנים חלק בה מ"מ נאכלת וי"א משום שהולכין אחר הרוב והרוב אינם כהנים. עי' רש"י ערכין ד.) לויים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים, אבל לא נשים ולא עבדים ולא קטנים (ונח' הראשונים מאיזה גיל מתחייב הקטן ליתן י"א מבן י"ג שנה וי"א מבן עשרים שנה. עיין בשקל הקודש), ואם נתנו מקבלין מהם, אבל הגוים שנתנו מחצית השקל אין מקבלין מהם, קטן שהתחיל אביו ליתן עליו <<

זכר למחצית השקל כהוראת הח"ח

ע"פ פסק הח"ח 'זכר למחצית השקל' יש ליתן ל'בית מדרש גבוה לכהנים' המכין את הכהנים לעבודת ביהמ"ק וכפי שכתב בהשמטה לביאור הלכה סי' תרצד (הובא בס' 'כל כתבי הח"ח', מכתבים ומאמרים) וז"ל: 'מן הראוי שכל אחד מישראל יתן מחצית השקל ממש בכל שנה כמו בזמן המקדש, ולזה יהי' קופה מיוחדת, ומזה יושיבו בכמה מקומות חבורות ת"ח שיהיו עוסקים בעניני עבודה, ויחשב לפני הקב"ה כאילו הקריבום, ויהי' זכות לכלל ישראל עי' זו'.

דרכי התרוסה: * התקשרו למס' 0504166339 ניתן לתרום דרך מכשירי נדרים וקהילות בקטגוריית תורת הקרבנות עבור בית מדרש גבוה לכהנים ביתר. בקופות המוצבות בבתי הכנסת המרכזיים.

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכהנים להכניס לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצו של מרן הח"ח זיע"א, כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכהנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל:

k0504166339@gmail.com

'כאילו הקרבתי

234
עמודים

תמיד...'

מראי מקומות
מס' תמיד

ברוצאת 'בית מדרש גבוה לכהנים' ביתר

לאחר שזיכנו ה' לייסד בעירנו את הכולל ערב 'בית מדרש גבוה לכהנים' ע"י כשלוש מאות ושמונים מבני עירנו שהרימו תרומתם בהו"ק חודשית של 10 ₪ ומכוחם זכינו לסיים את מסכת תמיד בעיון ולכתוב מראי מקומות ע"כ.

אנשי בשורה אנו היום

לבשר ולהודיע שזוכים אנו לברך על המוגמר ולכנס את כל המראי מקומות לכרך אחד, למען יוכלו

החפצים ומצפים לישועה, להכין את עצמם בלימוד מסכת תמיד ובעיון והעמקה בה כהכנה רבתי לבנין ביהמ"ק שיבנה במהרה.

הספר יחולק חינם לכל דורש ולעת עתה ניתן

להשיגו רק בקובץ ע"י בקשה למייל K0504166339@gmail.com

[כמו כן ניתן לקבל בכתובת זו גם את המ"מ שנכתבו על הספר 'עבודת הקרבנות' לר' אהרן כהן זצ"ל חתנו של הח"ח- וכן את המראי מקומות שנכתבו אף על מסכת מדות].

-בית מדרש גבוה לכהנים ביתר | בית המדרש אהל יששכר רח' המגיד ממעוריש 144 | טל: 0504166339-

→ המשך מעמ' ראשון

והוסיף בזה לפרש נוסח סדר התפלה של ותערב לפניך עתירתינו שאנו אומרים בכל המועדים ור"ה ויוהכ"פ דמסיימין שם "אנא רחום וכו' השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים", דלכאורה קשה דמ"ש שאנו מתפללין שישוב סדר העבודה ולא על עיקר העבודה, והלא האידנא בעוה"ר אין לנו עבודה כלל, אמנם ע"פ הנ"ל יבואר, דמתחלה אנו מתפללין דיערב לפני הקדוש ברוך הוא התפלה ואמירת הקרבנות כולה ובקרבן בפועל, והיינו כאילו הקרבנו עולה וחטאת, אבל מ"מ אפילו יחשב לפני הקדוש ברוך הוא כאילו הקרבנו בפועל, עדיין חסר מיהת סדר העבודה, דהא

באמירה אנו אומרים בתחלה העולות ואח"כ החטאת, ובאמת סדר עבודת של מוסף היום היה להיפך בתחלה החטאת ואח"כ העולות, ולכן אנו מבקשים עוד בקשה שניה דהשב שכינתך לציון עירך "וסדר" העבודה לירושלים, דכשישיב הקדוש ברוך הוא השכינה לירושלים ויקריבו קרבנות בפועל או יקריבו כסדר העבודה ממש עכ"ד.

וע"ע בשו"ת בנין שלמה (או"ח סי' א') לגר"ש הכהן מוילנא שכתב בזה נמי ישוב נפלא לת' זאת ואח"כ כתב שם: וכבוד מר אחי הגאון [ר' בצלאל מוילנא] ז"ל אמר לפרש בזה מה שתקנו לומר בתפלת המוספין ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם. דמ"ש דבתמידים אומרים כסדרם ובמוספים אומרים כהלכתם, אלא משום דהתמידים הקריבו באמת כפי הסדר הכתוב בתורה, אנו אומרים כסדרם, אבל במוספים של ר"ח ומועדים ור"ה ויוהכ"כ דבתורה נאמר העולה מקודם, וההקרבה היה שלא כסדר הכתוב, רק כפי שנמסר לנו בתורה שבע"פ דכל החטאת שבתורה קודמת לעולות, והלכך תקנו לומר ומוספים כהלכתם. והיינו כהלכתם שנמסר לנו בתורה שבע"פ שחטאת קודם. אלו דברי מר אחי ז"ל, וזה כוונה נפלאה בנוסח התפלה וראוי אליו.

יזכנו ה' שיקיים בנו בקרוב תפילה נוראה זו אשר מעתירים אנו אליו בימים מיוחדים בשנה: 'אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון וסדר העבודה לירושלים' ונראהו עין בעין בשובו אל נוהו.